

Vraag:

Zijn er reeds onderzoeksresultaten beschikbaar aangaande de gescheiden opfok van vleesvarkens t.o.v. de gemengde opfok. Wat zijn de technische en financiële voordelen van gescheiden opfok?

Antwoord:

Gescheiden opfok van vleesvarkens wordt aangeraden om de voedersamenstelling zo goed mogelijk af te stellen op de voederbehoefte. Tussen gelten en baren/beren is namelijk een groot verschil in voederopname- en eiwitaanzetcapaciteit, daarom verschilt hun ideale voedersamenstelling. Op ILVO werd heel wat onderzoek gedaan naar de lysinebehoefte van baren en gelten, welke sterk verschilt. Daarnaast zullen ook de behoeften van intacte baren en immunocastraten anders liggen dan deze van zeugen en baren. Op een lichaamsgewicht van 50 kg zullen immunocastraten en intacte baren dezelfde aminozuurbehoefte hebben, welke hoger ligt dan die van gelten gevolgd door de baren. Terwijl op een gewicht van 100 kg de aminozuurbehoefte het grootst is bij intacte baren.

De maximale eiwitaanzetcapaciteit kan alleen worden gerealiseerd als het vleesvarken gedurende het hele afmesttraject een rantsoen aangeboden krijgt waarbij het vleesvarken in elke levensfase een voldoende hoge opname van energie en aminozuren realiseert. Bij een te lage opname van aminozuren, zullen de dieren niet hun volledige potentieel van spieraanzet kunnen gebruiken. Het is een extra kost om meer aminozuren in het voeder te verwerken. Wanneer vleesvarkens meer aminozuren opnemen dan nodig, zullen ze de overmaat gebruiken als energiebron. Wanneer baren het voeder van gelten krijgen, krijgen ze te goed voeder wat resulteert in een onnodige kost. Wanneer de gelten echter het voeder voor baren zouden krijgen, krijgen de gelten minder goed voeder. Hierdoor zullen de gelten hun groeipotentieel onvolledig kunnen benutten, wat eveneens resulteert in een hogere kost.

De slachtkwaliteit van varkens wordt in belangrijke mate bepaald door de verhouding tussen vet- en eiwitaanzet. Deze verhouding is o.a. afhankelijk van het geslacht van de varkens, zo zullen baren sneller vet aanzetten dan zeugen. Terwijl zeugen op hun beurt sneller vet zullen aanzetten dan baren. Daarnaast zullen zwaardere varkens meer vet aanzetten.

Door de baren sneller over te schakelen naar een eiwitarm voeder en door de voedergift te beperken kan een meeropbrengst worden gerealiseerd. Om een grotere meeropbrengst te realiseren kan een voer dat speciaal voor baren is ontwikkeld, en nog armer is aan aminozuren, worden verstrekt. Vervetting van baren kan worden vermeden door de voederopname te beperken en de voedergift aan te passen aan de reële behoeften. Door de baren te rantsoeneren, zullen ze minder voeder in vet kunnen omzetten en bijgevolg zal de voederconversie verbeteren^a.

In Nederland werd eveneens onderzoek verricht naar het gescheiden afmesten van vleesvarkens. In het eerste deel van dit onderzoek werden zeugen en baren apart opgelegd. Het voederschema bij de baren was gedurende het hele mesttraject 3 % hoger dan het voerschema voor de zeugen. Tussen de baren en de zeugen werd een klein significant verschil in groei gevonden. Daarnaast werd ook een significant verschil in voederopname en voederconversie tussen baren en zeugen gevonden. De baren hebben

^a Buyens, J. Voerstrategie beter aangepast aan het genetisch potentieel van het vleesvarken. Thesis bachelor in Agro- en biotechnologie (2010).

gedurende de vleesvarkensfase meer voeder opgenomen dan de zeugen, zonder meer spieren aan te zetten. Daarom hadden ze een ongunstigere voederconversie. Het vleespercentage en typegetal zijn beter voor de zeugen dan voor de bargaen.

In het tweede deel van het onderzoek werden het gescheiden en het gemengd mesten van bargaen en zeugen en het beperkt voederen van bargaen vanaf 70 kg lichaamsgewicht met elkaar vergeleken.

Uit dit onderzoek werden volgende conclusies getrokken:

- Bargaen beperkt voederen vanaf 70 kg lichaamsgewicht leidt tot een significante verbetering van het vleespercentage
- Wanneer bargaen 3 - 5 % meer energie krijgen dan de zeugen groeien ze ongeveer even snel als de zeugen
- Gescheiden afgemeste zeugen groeien langzamer dan gemengd afgemeste zeugen
- Het saldo per gemiddeld aanwezig vleesvarken per jaar was in dit onderzoek het hoogst bij de combinatie van zeugen en bargaen die vanaf 70 kg beperkt worden gevoederd
- Het saldo per gemiddeld aanwezig vleesvarken per jaar was het laagst bij de combinatie van zeugen en onbeperkt gevoederde bargaen
- Het is zinvol om zeugen en bargaen apart af te mesten^b

Daarnaast wordt gescheiden opfok geadviseerd ter preventie van staartbijten. Bargaen en beraen zijn eerder het slachtoffer van staartbijten dan gelten. Vooral bargaen zijn het slachtoffer van staartbijtgedrag. Wanneer gelten en bargaen/beraen apart worden gehuisvest, zal het staartbijtgedrag in bargaen/berahokken dalen. Het staartbijtgedrag in de hokken van de gelten zal door deze maatregel niet afnemen^c. Momenteel loopt het FOD onderzoek 'Management of verrijkingselementen aanpassen om staartbijten te voorkomen'. In dit onderzoek wordt ook gekeken naar het gedrag en de zoötechnische prestaties van vleesvarkens in gescheiden opfok op praktijkbedrijven. Het is echter nog te vroeg om uit deze proef conclusies te trekken.

Conclusie: Het gescheiden afmesten van bargaen en gelten brengt enkele voordelen voor de bargaen met zich mee. Door bargaen afzonderlijk af te mesten, kunnen ze beperkt worden in voedergift, wat goed is voor hun technische resultaten en vleeskwiteit. Ook kunnen ze een aangepast voeder krijgen, dat goedkoper zal zijn dan een voeder voor zeugen. Zo kan een betere voederconversie worden gerealiseerd alsook de karkaskwiteit van de bargaen verbeteren.

Indien u meer informatie wenst kan u deze rapporten raadplegen:

- Proefverslag '[Gescheiden mesten van bargaen en zeugen](#)'
- Artikel '[Gescheiden mesten van bargaen en zeugen kan lonend zijn](#)'
- Artikel '[Scheiden geeft sturing op spier en spek](#)'
- Presentatie '[Voeding van vleesvarkens](#)' (vanaf p 59)
- Thesis '[Voerstrategie beter aangepast aan het genetisch potentieel van het vleesvarken](#)'

^b Van der Peet-Schwering, C.M.C., Binnendijk, G.P. Gescheiden mesten van bargaen en zeugen. Praktijkonderzoek varkenshouderij, proefverslag (1994).

^c Driessen, B., Smulders, D., et al. Staartbijtgedrag bij vleesvarkens: prevalentie, pathogenese, symptomen, predisponerende factoren, preventie en behandeling. Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift (2008).

Onderstaande personen werden geconsulteerd en hebben een nuttige bijdrage geleverd bij de formulering van dit antwoord:

- Stefaan De Smet – UGent, Vakgroep Dierlijke productie
- Sam Millet – ILVO, Eenheid Dier
- Norbert Vettenburg – Vlaamse overheid, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
- Jurgen Depuydt – Vlaams varkensstamboek
- Suzy Van Gansbeke – Vlaamse overheid, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
- Bert Driessen – Thomas More Kempen

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.